

TEKNOLOGISK
INSTITUT

Storbritannien

Internationale erfaringer med
censorordninger eller alternati-
ver til dette

Titel:

Internationale erfaringer med censorordninger i de videregående uddannelsessystemer

Udarbejdet for:

Styrelsen for Videregående Uddannelser

Udarbejdet af:

Teknologisk Institut
Gregersensvej 1
2630 Taastrup
Analyse og Erhvervsfremme

Forfatter:

Hanne Shapiro

Januar 2015

Indholdsfortegnelse

1. Indledning	5
2. Rammerne for Prøve- og eksamener i Storbritannien	5
2.1. Regulering af rammer for prøver og eksamener	5
2.1.1. De organisatoriske rammer for eksamen	7
2.1.2. Kvalitetsprincipper – Prøve- og Eksamener i Storbritannien	7
3. Censurers rolle skal være klar for de studerende, medierne og det offentlige som helhed. Nationalt ensartede og vedtagne standarder og forventninger til det eksterne eksamenssystemet er kernen i forhold til at sikre transparens i systemet og troværdighed ikke mindst blandt eksterne interessenter'. (Side 5 kvalitetskodeks)	8
2.2. Bestemmelser om vurderingskriterier?	8
3. Censorsystem eller alternativer til dette	10
3.1. Profil af censorer	11
3.1.1. Kriterier for beskikkelse	11
3.1.2. Introduktion til hvervet som udpeget censor	12
3.1.3. Organisering	13
3.2. Graden af institutionel autonomi i forhold til prøver og eksamener	13
3.3. Tilsyn med prøve- og eksamensformer	13
3.4. Sammenhæng mellem prøve- og eksamenssystemet og den eksterne kvalitetssikring	14
o Formål med prøver og eksamener - et systemperspektiv	14
4. Prøve- og eksamensformer på det institutionelle niveau	15
4.1. Institutionelle rammer for organisering af prøveformer	15
4.2. Brugen af censur, herunder brugen af aftagercensur organisering og udmøntning 16	
4.3. Kvalitetssikring i forbindelse med prøver og censur	17
4.4. Sikring af de studerendes retssikkerhed	19
4.5. Omkostningsstrukturer forbundet med censorsystemer eller alternativer	20
4.6. Brugen af censur eller alternativer hertil i kvalitetsudvikling	21
5. Udviklingstendenser og debatter	21
6. Interessenternes vurdering af prøve- og eksamenssystemet	25
6.1. Forslag til tiltag og baggrund for disse	25
6.2. Anbefalinger på baggrund af evalueringen:	25
6.3. Debatter som opfølgning på anbefalinger	27
7. Konklusioner	28
8. Kilder	30

Annex :Interviewpersoner	32
--------------------------------	----

1. Indledning

Denne rapport beskriver prøve- og eksamenssystemet og brugen af censur i de videregående uddannelser i Storbritannien i snitfladen til det interne og eksterne prøvesystem. Rapporten er baseret på interview med aktører på institutions- og systemniveau (se Annex 1). Herudover er der gennemgået en række rapporter om prøve- og eksamenssystemet - herunder er rapporteringen baseret på den seneste evaluering af rammerne for og reguleringen af prøver- og eksamener med brugen af censur i de videregående uddannelser i Storbritannien.

2. Rammerne for Prøve- og eksamener i Storbritannien

2.1. Regulering af rammer for prøver og eksamener

Rammerne for eksamener og prøver er ikke lovfæstet i Storbritannien. Det britiske kvalitetskodeks definerer nogle generelle principper, som det så er op til den enkelte uddannelsesinstitution at organisere og operationalisere i form af institutionelle retningslinjer og regulativer. De britiske videregående uddannelsesinstitutioner har autonomi til at tilrettelægge prøver og eksamener med brugen af censur i henhold til det britiske kvalitetskodeks for de videregående uddannelser. Ekspertene understreger derfor, at man som sådan ikke kan tale om et britisk prøve- og eksamenssystem, da der er forskelle i institutionernes praksis. Det britiske kvalitetskodeks for de videregående uddannelser indeholder sammenhængende og konsistente principper for kvalitetssikring - herunder kvalitetssikring i forbindelse med prøver og eksamener. Ud fra disse overordnede principper har institutionerne ansvar for en operationalisering af kvalitetsstandarder i forbindelse med prøver og eksamener og for at beskikke censorer. Herudover indgår de såkaldte benchmark akademiske fagstandarder som et redskab i kvalitetssikring af uddannelserne akademiske niveau (se 2.2.). De enkelte institutioner, som har retten til at udstede eksamensbeviser ved udprøvnings har ansvaret for at tilrettelægge prøveformer og udpege censorer (*external examiners*). Alle videregående uddannelsesinstitutioner, som modtager offentlig finansiering har pligt til at følge og udmønte de 19 overordnede kvalitetsstandarder i det britiske kvalitetskodeks for videregående uddannelse. De 19 kvalitetsstandarder er operationaliseret i et antal kvalitetsmål for hver institution, som udsteder eksamensbeviser. Formålet med den britiske kvalitetskodeks for de videregående uddannelser er:

- Sikre kvaliteten af akademiske standarder (læringsudbytte) i de britiske videregående uddannelser
- Sikre kvaliteten af udbuddet, som britiske videregående uddannelsesinstitutioner udbyder til studerende
- Sikre en kontinuerlig og systematisk udvikling af det videregående uddannelsessystem i Storbritannien med fokus på de samlede kvalitetsprocesser
- Sikre at information om de videregående britiske uddannelser er offentligt tilgængeligt.

Kvalitetskodekset har bl.a. andet til formål at sikre kvalitet og transparens i forhold til interne og eksterne interessenter og på tværs af de videregående uddannelsesinstitutioner – herunder også de professionsrettede og praksisbaserede uddannelser. Det skal endvidere sikre de studerendes retssikkerhed. I en britisk kontekst forstås retssikkerhed bredt som sikring af, at de studerende får en fair behandling ved prøver og eksamener. Samtidig er det hensigten, at kvalitetskodekset kan understøtte bredden i de videregående uddannelser, herunder forskelle i tilrettelæggelsen af eksamens- og prøveformer fx i forbindelse med praksisbaserede prøver. Det nuværende kvalitetskodeks introducerede en ny praksis i forhold til tidligere, idet hvert kapitel nu indeholder en overordnet målsætning, som relaterer sig til emneområdet for kapitlet - fx i relation til bedømmelse eller vurdering

('assessment'). De 19 principper, som kvalitetskodekset er baseret på, er defineret og udviklet i et samarbejde mellem det engelske kvalitetssikringsorgan QQA og Universities UK, som er de britiske universiteters interesseorganisation, og herudover har en række akademiske eksperter bidraget til arbejdet. De 19 overordnede kriterier udgør forpligtende krav, som tidligere nævnt, som institutionerne skal udmønte i praksis i deres egne institutionelle kvalitetsmål og principper. For at understøtte udmøntningen af de overordnede mål indeholder hvert kapitel og den overordnede målsætning et antal indikatorer, som har til formål at vejlede institutionerne i udmøntningen af de overordnede mål.

Kvalitetsstandarderne omfatter de videregående uddannelser på alle niveauer i Storbritannien. (Quality Assurance Agency for Higher Education, UK, 2013). Kapitel B6 i kvalitetskodekset omhandler vurdering (*assessment*), herunder prøver og eksamener samt realkompetencevurdering. Kapitel B7 omhandler specifikt censorordningen.

Alle uddannelser eller moduler og kurser, som fører til udstedelse af et bevis for et modul eller en fuld akademisk grad skal i henhold til kvalitetskodekset gøre brug af en eller flere censorer. Det gælder også ved praksisbaserede eksamener.

Kvalitetsstandarderne blev oprindeligt udviklet af de engelske universiteters interesseorganisation for at øge tilliden til censorordningen (external examiner) og prøve- og eksamenssystemet som sådan gennem fælles standarder. Som opfølgning på '*Dearing Rapporten*' (The National Committee of Inquiry into Higher Education, 1997) om det fremtidige engelske videregående uddannelsessystem blev det anbefalet, at QQA sammen med interesseorganisationen for universiteterne skulle udvikle retningslinjer for prøver og eksamener - herunder retningslinjer for udpegning og brug af censorer. Kvalitetskodekset er sidenhen blevet opdateret. Den seneste udgave blev publiceret i 2013. For at understøtte udmøntningen har alle institutioner, der kan udstede eksamensbeviser inden for de videregående uddannelser udarbejdet retningslinjer for prøver og eksamener - herunder retningslinjer for udpegning af censorer, og hvad deres opgaver er.

Kapitel 6 omhandler som tidligere nævnt vurdering af de studerende og de generelle rammer og processer i forbindelse med prøver og eksamener herunder institutionernes eksamenskommissioner, med en beskrivelse af deres roller og opgaver (samt realkompetencevurdering). For hver indikator er der en forklarende tekst med reference til nøglekilder. Kapitlet har i alt 18 underliggende indikatorer.

Kapitel 7, som omhandler brugen af censorer, indeholder ligeledes 18 underliggende indikatorer med en forklarende tekst, som tilsammen skal danne afsæt for institutionernes organisering og tilrettelæggelse af eksamener, etablering af eksamenskommissioner og brug af censur. Tilsammen omfatter de 18 indikatorer alle de nøgleprocesser, der vedrører udpegning af censorer og kriterier for dette, deres opgaver og deres samspil med de videregående uddannelsesinstitutioners eksamenskommissioner, som ('board of examiners').

2.1.1. De organisatoriske rammer for eksamen

De videregående uddannelsesinstitutioner har etableret 'boards of examiners' eksamenskommissioner, som også til tider omtales som assessment boards eller assessment panels. Eksamenskommissionen har formelt ansvar for kvaliteten i prøver og eksamener og at grundlaget for bedømmelse og udstedelse af eksamensbeviser er i overensstemmelse med de nationale fag benchmark standarder, og at de er sammenlignelige på tværs af institutioner inden for et givet fagområde. Eksamenskommissionen har også dialogen med de beskikkede censorer. Organiseringen af rådene kan omfatte enkelte uddannelser eller en gruppe af beslægtede uddannelser. Deres opgaver og ansvarsområde er beskrevet i uddannelsesinstitutionernes statutter, regelsæt og kvalitetsstandarder, og de har en formel kompetence i forhold til institutionernes overordnede ledelse. Kapitel B6 i det britiske kvalitetskodeks indeholder standarder for 'boards of examiners', i indikatorer 15, 16, 17 og 18. De enkelte eksamenskommissioner vil normalt være ledet af en intern seniorakademiker, som er studieområdeleder eller fagområdeleder. Herudover vil institutionens eksaminatorer inden for fagområdet samt de beskikkede censorer være medlemmer.

2.1.2. Kvalitetsprincipper – Prøve- og Eksamener i Storbritannien

Alle videregående uddannelsesinstitutioner, som har ret til at udstede eksamensbeviser har ansvar for at definere de akademiske standarder for de uddannelser, som de kan udstede eksamensbeviser for. Som grundlag for dette og for at sikre det akademiske niveau på tværs af institutioner inden for samme fagområde findes de såkaldte fag benchmark standarder.¹ De er underlagt interne kvalitetsprocedurer og eksternt kvalitetssikring af en uafhængig styrelse, Standarderne er ikke nationalt curriculum, hvilket er væsentligt at understrege ifølge de interviewede eksperter. De har til formål at sikre det akademiske niveau er sammenligneligt på nationalt plan samtidig med, at det skal give de enkelte institutioner rum til at udvikle fagene pædagogisk, indholdsmæssigt og didaktisk, som det er fastslået i det britiske kvalitetskodeks for de videregående uddannelser.

1. 'De videregående institutioner er ansvarlige for at definere standarder for de uddannelser og eksamensbeviser, som de udsteder, i henhold til fælles retningslinjer som fagstandarder benchmarks (subject benchmark statements) udgør, standarder for regulerede erhverv mv., og de er underlagt interne kvalitetsprocedurer såvel som eksternt tilsyn af en uafhængig styrelse (QQA).
2. Institutionerne har selvstyre, men de har ansvar for, hvordan de udmønter og vedligeholder de faglige standarder. Den primære mekanisme for at tilsikre dette, er det institutionelle tilsyn, som også omfatter en vurdering af implementeringen af kvalitetsstandarder vedr. prøver og eksamener og udpegning og brug af censorer. Ekstern censur er et af de væsentligste fokusområder i de institutionelle tilsyn og har kritisk betydning for den samlede vurdering.

¹ <http://www.qaa.ac.uk/assuring-standards-and-quality/the-quality-code/subject-benchmark-statements>

3. Censorers rolle skal være klar for de studerende, medierne og det offentlige som helhed. Nationalt ensartede og vedtagne standarder og forventninger til det eksterne eksamenssystemet er kernen i forhold til at sikre transparens i systemet og troværdighed ikke mindst blandt eksterne interessenter'. (Side 5 kvalitetskodeks)

2.2. Bestemmelser om vurderingskriterier?

Det er væsentligt at understrege, at de eksternt beskikkede censorer ikke indgår i vurdering af den enkelte studerende. De har derimod ifølge kvalitetskodekset til opdrag at sikre:

- At institutionen, som udsteder akademiske grader, fastholder standarder for dets kvalifikationer i overensstemmelse med rammerne for videregående kvalifikationer samt de relevante fag, dvs. benchmark statements.
- At gennemførelsen af selve prøven og den underliggende proces måler den studerendes præstation på stringent og fair vis i forhold til målene for uddannelsen og for fag og kurser hvor udprøving foregår med censur. Endvidere skal de sikre, at eksaminationen foregår inden for rammerne af institutionens regelsæt for eksamination og prøver.
- At de akademiske standarder og de studerendes resultater er sammenlignelige med andre institutioner, som udbyder samme fag, og som den beskikkede censor har indsigt i og i forhold til fag benchmark standarderne.

Formålet med censorordningen er i henhold til kvalitetsindikatorerne således både koblet til uddannelsesniveauet (afspejler de akademiske standarder, som er kommet til udtryk ved eksamen, og at de afspejler standarder for uddannelsen som helhed i Storbritannien. Endvidere, har den til formål at sikre, at udmøntningen af eksamener- og prøver finder sted i henhold til institutionens kvalitetskriterier, og at de tilsikrer, at tilrettelæggelse og gennemførelse af prøver og eksamener sker på fair og transparent vis i forhold til studerende og øvrige interne og eksterne interessenter.

Den beskikkede censor bedømmer ikke den enkelte studerende, og har heller ikke formelt mandat til at udtale sig om bedømmelsen af enkelte studerende. Deres opgave er at foretage en vurdering af undervisernes samlede bedømmelse af de studerendes præstationer og de afgivne karakterer i forhold til dette. Som oftest foregår det ved, at der bliver foretaget et tilfældigt udtræk blandt afleverede opgaver og bedømmelsen af disse. Et udtræk vil typisk omfatte en delmængde af opgaver, som har fået top, middel og bund karakterer ifht bestået/ikke bestået ifølge professor Sue Bloxham, som i 30 år har været censor i række sammenhænge, så hun har på den baggrund en omfattende indsigt i institutionel praksis. Hvis der er anvendt mundtlige eksamener, gælder næsten samme praksis, men hvor hele processen så er optaget på bånd. Formelt set, skal processen gøre censor i stand til at vurdere, hvorvidt bedømmelsen og karaktergivning er foregået på ensartet vis og at universitetets kvalitetsstandarder for faget modsvarer de nationale mindstkrav for uddannelsesområdet - de såkaldte 'benchmark-standards'. Endvidere vil de beskikkede censorer typisk blive inddraget i forhold til vurderingen af den samlede karaktergivning og kriterier for bestået/ikke bestået som medlem af eksamenskommissionen 'board of examiners'.

Hvis en censor rejser tvivl om de interne vurderinger og afgivne karakterer, kan det medføre, at et større antal afgivne vurderinger og karakterer skal revurderes af den/de beskikkede censor(censorer). Det kan føre til, at karaktererne hæves eller sænkes for alle de, der har været til eksamen - og afhængigt af censors vurdering. I praksis påpeger en af de interviewede eksperter, at man i stadig mindre omfang som censor vurderer de afgivne karakterer som helhed. En af årsagerne er, at grundlaget for at vurdere de afgivne karakterer som censor er blevet mere spinkelt som følge af en øget modulering af uddannelserne og en øget brug af eksamenskommissioner på to niveauer.

Der har i de senere år været løbende diskussioner om bedømmelseskriterier i de videregående uddannelser, herunder diskussioner om objektivitet. De interviewede eksperter vurderer samstemmende, at censorordningen ikke fungerer efter hensigten i forhold til at sikre, at de akademiske standarder for et fagområde er sammenlignelige på landsplan og i henhold til de såkaldte benchmark standarder. Nogle af de interviewede eksperter vurderer således, at det er et spørgsmål om at udvikle 'assessment literacy' (bedømmelseskompetencer) både blandt undervisere og censorer for ad den vej at nå frem til en større grad af fælles forståelse af akademiske standarder inden for faget bl.a. andet fordi, de såkaldte benchmark-standarder ikke entydige, men de er åbne for fortolkning, og det sker i vidt omfang vurderer flere eksperter.

De såkaldte '*subject benchmark statements*' udgør formelt set et væsentligt omdrejningspunkt i prøver og eksamener med censor. De er udviklet af den uafhængige engelske kvalitetssikringsstyrelse med indspil fra fageksperter på de enkelte fagområder. De eksisterer for alle udbudte uddannelser på alle videregående uddannelsesniveauer. Hensigten med disse benchmark-standarder for fag/studieområder, som fx sociologi, er dels, at de danner en referenceramme inden for fagområdet, dels at de er et redskab til at beskrive fagområdet brudt ned på discipliner emneområder og fag. De er samtidig en generel beskrivelse, hvad angår den viden, de færdigheder og kompetencer som en kandidat, som har bestået eksamen og opnået den givne grad, forventes at beherske, og de har også til formål at understøtte den løbende faglige udvikling inden for et fagområde. I den forstand er de input-standarder og i mindre omfang output-standarder.² For de uddannelser, som fører til en bachelor- eller kandidatgrad inden for regulerede professioner, har fag-benchmark statements også referencer til standarder, som er udviklet i den faglige praksis.

Endelig er hensigten med '*subject benchmark statements*', at de bliver anvendt i den løbende kvalitetsudvikling af institutionernes udbudte fagområder gennem at benchmark-uddannelsesmålene for en given uddannelse sammenholdes med institutionernes egne uddannelsesmål for en given uddannelse. Beskrivelserne bygger på et sæt minimum standarder og en gennemsnitlig standard. Det er væsentligt at understrege, at fag '*benchmark statements*' ikke har til formål at fungere som nationalt curriculum inden for fagområdet.

Ikke desto mindre har den seneste evaluering af det engelske prøve- og eksamenssystem vist, at der er meget forskellig praksis, hvad angår anvendelsen af benchmark-standarder, når det kommer til udmøntningen af praksisbaserede prøver og eksamener med censur. Inden for uddannelser, der fører til regulerede erhverv, er det i mindre omfang tilfældet. De undervisere, som er interviewet i forbindelse med denne analyse, bekræfter, at der er

² <http://www.qaa.ac.uk/assuring-standards-and-quality/the-quality-code/subject-benchmark-statements>

forskellig praksis mht. anvendelse af benchmark-standarder, så vidt de er orienteret. Ud fra deres erfaring kan de især spille en rolle for censorer, som første gang er beskikket, men ellers vil man som censor måske orientere sig i de relevante benchmark-standarder, men derudover bruger man i høj grad sin egen referenceramme, fordi det også repræsenterer en tolkning og en praksis i forhold til standarder. I den forstand kan det skriftlige materiale og tilhørende guidelines på både system- og institutionsniveau alene med fokus på prøver og eksamener virke så overvældende og foreskrivende ned i detaljen, at det let bliver opfattet som teknokratiske styringsredskaber, som i øvrigt slet ikke afspejler, hvordan man som censor er aflønnet, og hvordan opgaven er ressourcesat.

Håndbogen for censorer (The Higher Education Academy, 2012) udgør endnu en nøglereference og eksempel på, det væld af referencerammer, man som censor forventes at forholde sig til, ligesom hvis man er intern eksaminator. Håndbogen giver vejledning om brugen af eksterne censorer som grundlag for tilrettelæggelse af målrettede kurser for eksterne censorer såvel som i forhold til varetagelse af opgaven. Ligeledes udgør publikationen 'A Marked Improvement: Transforming assessment in higher education' et referencedokument.

3. Censorsystem eller alternativer til dette

Brugen af censur har sine rødder tilbage til det 19. århundrede, da det nyligt åbne Durham University indgik en aftale med Oxford University om at stille eksaminatorer til rådighed for at øge antallet af eksperter, som Durham University kunne trække på ved tilrettelæggelse af eksamener, men også for at sikre, at udstedte grader kunne sammenlignes på tværs af de to universiteter.

Siden da har systemet gradvist udviklet sig og er revideret flere gange. De seneste ændringer har sit udspring i en forespørgsel, som blev rejst i 2009 i det britiske parlament. Det førte til en undersøgelse af det eksterne eksamenssystem, som mandede ud i en række anbefalinger (Finch rapporten 2011). Disse anbefalinger er i store træk afspejlet i kapitel 7B i det nuværende britiske kvalitetskodeks for de videregående uddannelser. Uagtet hvilket niveau en eksamen afslutter, også når der er tale om enkelte fag i en uddannelse, er det standardpraksis i det britiske videregående uddannelsessystem, at beskikke censorer, som typisk er senior undervisere, der nyder høj akademisk anerkendelse inden for deres fagområde. En opfordring til at fungere som censor betragtes i den britiske akademiske verden som en vis form for anerkendelse i følge de interviewede eksperter, men i øvrigt anses det også, som noget man gør og bør sige ja til blandt fagfæller, som en del af den faglige udvikling. Selve opgaven kræver en stor indsats og flere ressourcer, end der formelt set er beskrevet, fremhæves af de eksperter, der har fungeret som censorer. Opgaven er dårligt lønnet og kolliderer til tider også med egne opgaver på det tidspunkt af året, hvor man som underviser og vejleder typisk har allermost travlt. På trods af, at en beskikkelse som censor bygger på formelle kriterier og anses som en faglig anerkendelse, så er der i dag ifølge de interviewede eksperter ikke tradition for, at 'moderinstitutionen' drager nytte af den ekspertise og indsigt der opbygges, og opgaven bliver ikke ressourcesat internt, og der er typisk ingen interne incitamenter forbundet med at have fungeret som censor.

I det seneste eksterne evaluering af implementeringen af prøver- og eksamener med brugen af censur i Storbritannien er det foreslået, at en beskikkelse som censor forudsætter

at vedkommende har gennemgået en efteruddannelse baseret på nogle nationale standarder, som dels skal sikre en større ensartethed i rolleforståelse, men også styrke den enkeltes bedømmelseskompetencer. Hensigten er at sikre en professionalisering af censor-systemet gennem akkreditering. Nogle af de, der har erfaringer som censor, vurderer, at man snarere bør understøtte en model à la den, der praktiseres på Cambridge University inden for sociologi. Denne tilrettelæggelse understøtter, at man som censor både uformelt og formelt får mulighed for at diskutere de faglige standarder baseret på bedømmelsen af studerendes opgaver, og hvad der fx ligger til grund for forskellige bedømmelser. Andre vurderer, at det er illusorisk, at en beskikket censor kan sikre en mere objektiv bedømmelse, hvis det er det, der er formålet med at udvikle nationale kriterier for censorrollen. Hvis man ønsker det, så må man i større omfang anvende 'multi-choice' spørgsmål, hvor det er muligt at opstille og anvende mere objektive kriterier for bedømmelse, siger en af de interviewede eksperter.

3.1. Profil af censorer

Kriterier for at blive udpeget til censor er, at personen er en faglig anerkendt akademiker inden for sit fagområde, har været ansat mindst fem år på et universitet og ofte også er fagområdeleder. Ved Ph.d. forsvar vægtes den akademiske ekspertise højere end antal års erfaring, såfremt de to kriterier for at blive udpeget som censor ikke begge kan tilgodeses.

Som nævnt er det institutionerne selv, som udpeger censorer, som så indgår i eksamenskommissionen inden for et givet fagområde på den institution, hvor de skal virke som censor. Det er sjældent, at institutioner har opslag, hvor de søger efter censorer, og ledige poster som censor formidles typisk fra mund til mund gennem personlige netværk. Dette har ført til en kritik af, at systemet bygger på venners venner. Håndbogen for censorer understreger imidlertid, at alle institutioner i dag har strikte procedurer for udpegning af censorer. Ifølge de interviewede professorer, som både har erfaring som interne eksaminatorer og beskikkede censorer, er kritikken i forhold til deres erfaringer uberettiget. Der er procedurer, som skal overholdes ved beskikkelse af censorer, men hvad der er mere vigtigt, så kan hverken institutionernes ledelse eller de enkelte undervisere holde til, at der bliver sået tvivl om bedømmelsesprocesser og udkomme.

Selv om der pt. I Storbritannien er en pågående diskussion om karakterinflation baseret på, at flere i dag består med udmærkelse. ('honours distinctions')³, kan det lige så vel være en konsekvens af en større prioritering af den pædagogiske tilrettelæggelse og en større faglig modenhed blandt de studerende. Samtidig påpeger eksperterne, at hvis der skal ske en udvikling i kvaliteten i censor ordningen, så sker det ikke ved mere detaljerede kvalitetsmanualer mv. men ved at man professionaliserer censor ordningen.

3.1.1. Kriterier for beskikkelse

En censor bliver typisk udpeget for fire år, og flere institutioner giver herudover mulighed for et års forlængelse, hvis det er fastsat i de institutionelle retningslinjer. Det britiske

³ Er en konsekvens af en ændret algoritme for beregning af gennemsnit

kvalitetskodeks kapitel B7 indeholder klare kriterier for beskikkelse af eksterne eksaminatorer, som udpeges af den enkelte institution. Interesserede udfylder en proforma aftale og fremsender herudover et detaljeret CV.

Inden for uddannelser med en betydelig praksiskomponent, fx inden for arkitektur eller sundhedsfag, er der tradition for, at der udpeges censorer med en professionsfaglig baggrund ud over, at de skal kunne tilgodese krav om faglig anerkendt viden og erfaring.

I henhold til kvalitetskodekset kan tidligere studerende og ansatte ikke beskikkes som censorer op til fem år efter, at de har forladt en given institution, og den udpegede censor må ikke have en tæt tilknytning til institutionen som fx forskningssamarbejde, familiære relationer til en studerende eller undervisere inden for det fagområde, som personen er beskikket indenfor. Endvidere anbefales det i kvalitetskodekset, at en censor maksimum har to kontrakter. Institutioner må ikke 'bytte censorer', og en nyudnævnt censor må ikke komme fra samme institution som den forgående.

Censorer, som kommer fra en virksomhed eller en anden baggrund end et universitet, bør indgå som en del af et team af censorer eller bør coaches af en erfaren censor ifølge kvalitetskodekset. Mindre erfarne kandidater vil som hovedregel være en del af et større censorkorps, men de vil blive udnævnt, hvis de fx er specialister inden for et afgrænset fagområde. Ansøgningen bliver behandlet efter de institutionelle kriterier for til sidst at blive godkendt af en intern senior eksamenskomite.

3.1.2. Introduktion til hvervet som udpeget censor

Når censorer er udpeget inden for et område, vil langt de fleste institutioner afholde introduktionsseminarer for de udpegede censorer med henblik på, at de får indsigt i fagområdets udvikling og udviklingen af prøver og eksamener inden for dette, uddannelsens indhold og undervisningsformer på den givne institution. Som tidligere nævnt er der forskelle i praksis. På nogle institutioner vægter man også, at censorkorpset mødes uformelt for at få lejlighed til at diskutere forhold som faglige standarder og bedømmelseskriterier og nå frem til en form for konsensus, i andre tilfælde er der alene formelle møder. Endvidere vil censorerne blive sat ind i institutionelle regler vedr. eksamen og kriterier for reeksamen samt prøver undervejs for at vurdere de studerendes progression, regelsæt vedr. karaktergivning såsom vurdering og karaktergivning af to interne eksaminatorer, evt. brug af 'blind vurdering og karaktergivning', brug af censor funktionen som moderator i forbindelse med vurdering og karaktergivning af et hold som helhed, men også her er der variationer i praksis. Nogle af eksperterne peger på, at udviklingen i uddannelserne med en større grad af modulisering og et to-delt system for eksamenskommissioner kan gøre det vanskeligere som censor at forholde sig til bedømmelsen af et udvalg af opgaver. Ikke desto mindre, understreger den ene af eksperterne, som også har været tilforordnet i eksterne kvalitetstilsyn, så det ved et institutionelt kvalitetstilsyn få konsekvenser, hvis censorrapporter viste, at censorerne ikke havde haft lejlighed til at vurdere bedømmelser på baggrund af studerendes opgaver. Endvidere vil forhold som kriterier for udvælgelse af de studerendes opgaver, som censor får som grundlag for at vurdere de samlede bedømmelser, procedurer i forbindelse med mundtlig eksamen og praksisbaserede eksamener blive gennemgået. Hensigten er, at censorerne har et solidt grundlag for at vurdere det samlede eksamensgrundlag både med hensyn til de akademiske standarder såvel som kvaliteten i selve tilrettelæggelse og gennemførelse af eksamen. Censorer har også mulighed for at

møde studerende. De vil blive informeret om forventninger og procedure vedr. deltagelse i de interne eksamensråd på den givne uddannelsesinstitution. Endelig vil de få indblik i regler vedrørende akademisk uredelighed i forbindelse med prøver og eksamener, regler for reeksamination og studerendes klager, og de vil blive præsenteret for tidligere udarbejdede censorrapporter som grundlag for de rapporter, de selv skal udarbejde ved afslutning af eksamen. De vil få udleveret mødereferater mv. fra de interne eksamensråd, og de vil få oplysninger om de institutionelle nøgleansvarlige. Endelig vil de få vejledninger for udarbejdelse af censorrapport.

3.1.3. Organisering

De følgende afsnit handler om organisering af prøver og eksamener.

3.2. Graden af institutionel autonomi i forhold til prøver og eksamener

Den enkelte institution har autonomi til at tilrettelægge prøve- og eksamensformer, som det også fremgår af de tidligere afsnit. Det britiske kvalitetskodeks for de videregående uddannelser giver i kapitel 6b de overordnede retningslinjer for god kvalitet, hvad angår tilrettelæggelse af prøveformer, hvor brugen af eksterne eksaminatorer er en af flere mulige former, men det er op til den enkelte institution at udmønte de overordnede retningslinjer og standarder i institutionelle kvalitetsstandarder. Det gælder også regler vedr. reeksamination herunder regler for sygeeksamen.

Kapitel 6B anbefaler, at alle institutioner har publiceret og implementeret klare retningslinjer for regulering af de studerendes fremdrift gennem uddannelsen - herunder de formelle krav, der skal være opfyldt for at opnå en akademisk grad. Kapitel 6B i det britiske kvalitetskodeks for de videregående uddannelser giver anbefalinger til, at de institutionelle kvalitetsstandarder indeholder bestemmelser om, hvorvidt den studerende kan dumpe i et eller flere fag. De bør også indeholde bestemmelser om kernefag og valgfag, samt hvilke fag, der minimum skal være bestået, for at den studerende har opfyldt de formelle eksamenskrav - herunder krav defineret af professionelle organer inden for regulerede erhverv. Endvidere skal kriterier for 'bestået/ikke bestået' være beskrevet, og det skal være klart for den studerende, hvorvidt reeksamination er mulig, og i så fald hvor mange gange man kan gå til reeksamen og med hvilket tidsinterval, hvad enten det drejer sig om en mundtlig, skriftlig eller en praksisbaseret eksamen.

Fordi institutionerne har så høj en grad af autonomi mht. tilrettelæggelse af prøver og eksamener har ingen af de interviewede eksperter ønsket at vurdere omfanget af henholdsvis skriftlige og mundtlige prøver.

3.3. Tilsyn med prøve- og eksamensformer

Kapitel B7 i det britiske kvalitetskodeks udgør den ultimative referenceramme for brugen af censorer. Kapitel 7 i kvalitetskodekset er i høj grad baseret på de anbefalinger, som var resultatet af en evaluering af brugen af censur, som blev gennemført af UUK GuildHE ledet af Dame Janet Finch. Resultaterne af evalueringen blev publiceret i 2010 med en række anbefalinger til, hvorledes brugen af eksterne censorer kunne forbedres som et nøglevir-

kemiddel til at sikre, at videregående uddannelsesinstitutioner med ret til at udstede eksamensbeviser kan sikre kvaliteten i de grader, de udsteder. Som nævnt, er der i 2015 igen gennemført en evaluering blandt andet for at følge op på implementeringen af Finch rapporten, men også i forhold til at få afdækket, hvorvidt det øgede optag på de videregående uddannelsesinstitutioner, og de omkostninger, det har medført mht. prøver og eksamener, kræver en revision af prøve- og eksamenssystemet og rammerne for brugen af censorer. (Se afsnit 13 og 14.1 og 14.2)

3.4. Sammenhæng mellem prøve- og eksamenssystemet og den eksterne kvalitetssikring

De eksterne kvalitetstilsyn, som indtil nu har fundet sted hvert sjette år, er det primære virkemiddel til at sikre, at det eksterne eksaminatorsystem, og de rapporter de eksterne eksaminatorer udarbejder, rent faktisk bliver anvendt i institutionernes interne kvalitetsudviklingsarbejde. Når kvalitetstilsynet gennemføres gennemgår de eksterne kvalitetsforordnede fra QAA et udvalg af de to sidst udarbejdede censorrapporter inden for et udvalg af fagområder med henblik på at undersøge, i hvilket omfang de eksterne eksaminators anbefalinger er blevet tilgodeset både i form af processer vedrørende gennemførelse af eksamen og som forhold, der relaterer sig til at fastholde akademiske standarder.

Alle censorer skal udarbejde en årlig rapport, som tilgår uddannelsesområdets ledelse og rektorat på den institution, hvor de er beskikket. De interviewede eksperter vurderer, at censorrapporterne tages alvorligt på alle ledelsesniveauer, men man får ikke som censor feedback på, hvorvidt anbefalingerne er taget ad notam eller ej ifølge de eksperter, som har været beskikkede som censorer. Et resume af rapporten fremsendes endvidere til den givne institutions Udvalg for Kvalitet og Standarder, rektoratet og studieområdeleder. Studerende har høringsret i forhold til de eksterne censorers anbefalinger gennem deres deltagelse i Udvalg for Kvalitet og Standarder. Herudover er det blevet almindeligt praksis at censor rapporter publiceres på uddannelsesinstitutionens intranet.

Som tidligere nævnt har censorer mulighed for at indberette en institution til den engelske kvalitetsstyrelse (QAA) for de videregående uddannelser, hvis de vurderer, at der er særligt grove tilfælde, hvad angår overtrædelse af kvalitetsstandarder.

I den hidtidige praksis har der været en kobling mellem censorsystemet og det eksterne kvalitetstilsyn, idet de senest udarbejdede rapporter fra de eksterne censorer er en væsentlig komponent og indgår i det eksterne institutionstilsyn, som QAA har ansvaret for, og som indtil nu har været gennemført hvert sjette år.

○ Formål med prøver og eksamener - et systemperspektiv

- Formålet med prøve- og eksamenssystemet og brugen af censorer er at:
- Sikre at de akademiske standarder i forhold til udstedte grader eller deleksamener er baseret på konsistente kriterier, og at de studerende bedømmes i forhold til de samme kriterier i forhold til de studerendes retssikkerhed og aftagerlegitimitet og transparens.
- Sikre at kriterier for udstedte akademiske grader inden for et fagområde er sammenlignelige på tværs af de britiske universiteter.

- Sikre at tilrettelæggelsen af eksamen, bedømmelse og kriterier for bedømmelse foregår på transparent og fair vis med fokus på de studerendes retssikkerhed.
- Rapportere på standarder og bedømmelse af studerende og sammenlignelighed på tværs af universiteter i Storbritannien.
- Fungere som 'den kritiske ven', der bidrager til den fortsatte udvikling af de videregående uddannelser inden for et givet fagområde.

De interviewede vurderer, at censorfunktionen i høj grad fungerer som den kritiske ven, som gennem mødet med 'peer undervisere' og udkommet af deres undervisning får italesat fagets praksis og standarder i høj grad baseret på deres egen samlede referenceramme og i mindre udstrækning via de formelle minimum benchmark-standarder, som muligvis dog kan være en hjælp for mere uerfarne censorer og institutions eksaminatorer. En anden væsentlig funktion er at sikre, at de studerende har fået en fair og sammenlignelig eksamen, der i høj grad er baseret på gennemgang af vurderede opgaver, snarere end det er et spørgsmål om at vurdere niveauet for afgivne karakterer. Som nævnt er der blandt de interviewede eksperter enighed om, at censorsystemet til gengæld ikke fungerer efter hensigten, når det kommer til vurderingen af akademiske standarder og sammenligneligheden i disse på nationalt niveau, men der er forskellige forslag til, hvad der skal til for i større udstrækning at sikre dette.

4. Prøve- og eksamensformer på det institutionelle niveau

Det følgende afsnit omhandler institutionelle forhold vedr. organisering af prøver. Antallet af prøver og eksamener og prøveformen tilrettelægges af institutionerne selv ud fra curriculum, så der kan være betydelige forskelle institutionerne imellem. De interviewede eksperter vurderer generelt, at en øget modulering har ført til et øget antal prøver.

4.1. Institutionelle rammer for organisering af prøveformer

Mange videregående uddannelsesinstitutioner har et todelt censorsystem. Det ene niveau vil typisk være udpeget i forhold til et modul eller en gruppe af moduler, og de vil have til opdrag at vurdere eksamensprocedurerne samt vurdering og karaktergivning for disse moduler for samtlige studerende. Censorer vil på dette niveau ofte møde undervisere inden eksamen finder sted, og de vil ikke have pligt til at deltage i samtlige møder i den interne eksamenskommission. Herudover vil der være endnu et niveau af censorer med ansvar for et helt uddannelsesområde eller beslægtede uddannelser. De vil have til opdrag at vurdere de studerendes præstationer som helhed, vurderingen af denne og de karakterer, der er afgivet i forbindelse med den afsluttende udprøvning. Denne gruppe af censorer har ofte også ansvar for et modul, og ud over at deltage i interne sub-komite møder forventes de også at deltage i eksamenskommissionen. I professionsrettede uddannelser vil der som oftest være underkomiteer, som specifikt fokuserer på den praksisrettede del af eksamen. Det er almindelig praksis, at censorer gennemgår samtlige afsluttende skriftlige arbejder eller projekter ved en afsluttende eksamen for at kunne vurdere de afgivne vurderinger og de karakterer, som de interne undervisere har givet.

Ifølge professor Phil Brown er der forskellig praksis mht., hvorledes eksamenskommissioner 'examining boards' er organiseret. På Cambridge University understøtter man, at censorerne før og efter eksamen har lejlighed til at mødes uformelt ud over de formelle møder. Det understøtter, at censorer har mulighed for at diskutere og nå frem til en fællesnævner omkring faget og fagets akademiske standarder. Det giver også lejlighed til at diskutere faglig udvikling og udfordringer i en bredere faglig kreds. Efter afholdt eksamen mødes censorerne ligeledes både formelt i eksamenskommissionen, men inden da har de haft et uformelt møde, hvor de har haft lejlighed til at diskutere deres observationer af faglig og procesmæssig karakter såsom hvor har censorgruppen fælles synspunkter, hvor har de særstandpunkter og hvorfor. Som det er nu, er det den enkelte censor, som efter eksamen skriver en rapport, men ifølge professor Browns kunne censorrapporterne få en større tyngde, hvis det var en fælles rapport, som også ville kunne indeholde særstandpunkter. På Cardiff University, hvor professor Brown underviser, er der ikke samme tradition for inter-kollegial og uformel diskussion. Her er rammerne de formelle møder i eksamenskommissionen. Ifølge de interviewede eksperter styrker de uformelle møder og diskussioner blandt fagfæller muligheden for ud fra konkret praksis at sammenligne og diskutere akademiske standarder og bedømmelsen af disse. Det kan for eksempel ske ved at sammenligne dobbelt blindt bedømmelser, som en af eksperterne har erfaring med. De uformelle diskussioner, hvor man mødes i forskellige faglige fora udvikler gensidig tillid, som kan være en kritisk forudsætning for en kvalificeret og kritisk faglig sparring i forbindelse ved eksamener.

4.2. Brugen af censur, herunder brugen af aftagercensur organisering og udmøntning

Alle videregående uddannelsesinstitutioner har som et element i udmøntningen af kvalitetsstandarder oplysninger om censorsystemet (external examiners), som er tilgængelige på nettet, såsom oplysninger om udpegning af censorer⁴; information til de studerende om den årlige censorrapport⁵ - og hvor den kan downloades fra; introduktion til nye censorer om de institutionelle rammer og regelsæt; forventninger til opgaven: organisering af opgaven i løbet af året mv.⁶; formularer til censorrapportering; links til censorrapporter, som man dog skal have password til at få adgang til^{7,8} og opfølgninger på censorrapporter.⁹ Herudover er der links til institutionens kvalitetssystem, benchmark-standarder osv. En gennemgang af tilfældige hjemmesider fra universiteter og university colleges viser, at der er forskelle i udmøntningen af praksis mht. informationsmaterialer om prøver og eksamener og brugen af censorer. Alle har dog meget detaljeret information tilgængelig både målrettet studerende og ansatte. Typisk vil materialet også være tilgængeligt på et intranet, som vil kræve et password. I de praksisbaserede videregående uddannelser er der en større tradition for at bruger aftagercensur. De udpegede censorer, som ikke kommer fra uddannelsesverdenen vil da ofte være en del af et censorteam. Hvis de er censorer første gang, vil de ofte også blive coachet af en censor, som har erfaring og som har sine rødder i uddannelsessystemet.

⁴ <http://learning.cf.ac.uk/quality/review/external-examiners/appointment/>

⁵ www.cardiff.ac.uk/studentvoice/ext-examiner-reports/

⁶ learning.cf.ac.uk/.../Induction-slides-for-Newly-Appo.

⁷ <http://www.cardiff.ac.uk/studentvoice/ext-examiner-reports/socsi/socsi1415/>

⁸ <http://www.cardiff.ac.uk/studentvoice/wp-content/uploads/2013/06/Murphy-Dr-R-A-UG-PSYCH-201213-ann-rep.pdf>

⁹ sites.cardiff.ac.uk/.../objective-3-external-examiner-m

Censorer bliver udpeget med henblik på at kunne give de videregående uddannelsesinstitutioner en uafhængig vurdering af akademiske standarder og kvaliteten i eksamensprocedurer og med henblik på at sikre legitimitet i bedømmelser internt som eksternt. Praksis er ifølge de interviewede eksperter, at institutionerne følger disse råd, men det er op til den enkelte institution, hvordan og i hvilket omfang de vil agere på censorernes råd.

Censorer, som vurderer, at de akademiske standarder for et fagområde ikke er på plads, kan udarbejde en fortrolig rapport til den pågældende institutions rektorat. Censor kan, hvis henstillingen ikke er fulgt op i forhold til næste eksamensrunde, indberette institutionen til QAA. Der er udarbejdet guidelines for dette af QAA (QAA, 2011).

På bachelor niveau godkender censorer som hovedregel udkast til eksamensspørgsmål. I nogle tilfælde bedømmer de også opgaver, i andre tilfælde gennemgår de et udvalg af de opgaver, som er bedømt af de interne eksaminatorer. Censorer har som hovedregel den udslagsgivende formelle kompetence i de tilfælde, hvor interne eksaminatorer er uenige om bedømmelsen og i de tilfælde, hvor en studerende er på grænsen til bestået/ikke bestået.

Efter afsluttet arbejde udarbejder censor en rapport til ledelsen for studieområdet og til universitetsledelsen. De har formelt mandat til at kommentere på rammerne for uddannelsen, og hvordan de er udmøntet i praksis, også hvad angår forhold som kvaliteten af undervisere, uddannelsesinfrastruktur såsom laboratorier mv. Rapporteringen er således bredt funderet og omhandler ikke kun kvalitet og standarder i forhold til organisering af eksamen men også forhold vedr. akademiske standarder.

I de tilfælde, hvor der afholdes mundtlige eksamener ved afslutningen af studiet, er det almindelig praksis, at en censor er til stede og de studerende har retten til at bede om, at censor gennemgår deres afleverede opgave. Såfremt der planlægges ændringer i uddannelsen inden for den periode en censor er beskikket, er det almindelige praksis ifølge de interviewede eksperter, at institutionen rådfører sig med de beskikkede censorer for området.

4.3. Kvalitetssikring i forbindelse med prøver og censur

- Ud over de generelle guidelines til censorer, har institutionerne typisk udarbejdet institutionsspecifikke guidelines til eksaminatorer og beskikkede censorer, som fx også tager højde for praksisrelaterede prøveformer.
- Håndbogen til censorer på Napier University, som blandt andet udbyder uddannelse inden for sundhed og velfærd, indledes med en række overordnede principper for god kvalitet i design og implementering af prøver og eksamener. Derefter følger en række kapitler med referencer både til forskningslitteratur om bedømmelse såvel som det britiske kvalitetskodeks:
- Principper for tilrettelæggelse af prøver og eksamener
- Design af prøve- og eksamensformer
- Prøver og eksamener for studerende med særlige behov
- Implementering og karaktergivning
- 'Blind vurdering'
- Universitets regelsæt og udmøntning af dette vedr. plagiat, reeksamination, for sent aflevering mv.

- Feedback på bedømmelse
- Board of Examiners (eksamenskommission- og praksiskodeks for dette og samspillet mellem eksaminatorer og censorer)
- Moderation i forbindelse med karaktergivning (Napier University, 2014). På institutions- og uddannelsesniveau.
- Intern kvalitetssikring og i forhold til den eksterne kvalitetssikring - karakteren af denne.

Rapporteringen fra de beskikkede censorer udgør koblingen til det interne og det eksterne kvalitetssikringssystem, idet et tilfældigt udvalg af censor rapporter vil indgå i det eksterne kvalitetstilsyn. Endvidere vil censorrapporterne gå til institutionens ledelse og ansvarlige for kvalitetssikring, og det er normal praksis, at der udarbejdes interne handlingsplaner på baggrund af censorrapporterne. En af de interviewede eksperter har både erfaring som censor og som tilordnet i kvalitetstilsyn, og hun har endvidere deltaget i den nylige evaluering af prøve- og eksamenssystemet med censur. På den baggrund er hun meget fokuseret på, at en øget professionalisering af censorsystemet kan understøtte et øget fokus på resultater (outcome focus), og det ville kunne reducere tilsyn med de institutioner, som klarer sig godt målt igennem censorrapporter og resultatdata som for eksempel frafald, studerendes tilfredshed, overgangsfrekvenser mv. Her kunne man anvende en mere let form for tilsyn og i stedet koncentrerer ressourcerne om nye institutioner og de institutioner, som på den ene eller anden side har udvist problemer. Indtil nu har de eksterne tilsyn fundet sted hvert sjette år for samtlige videregående uddannelsesinstitutioner uagtet institutionernes resultater, et tilsyn tager typisk flere dage, det involverer et team, så det er på den måde ressourcekrævende. I disse tilsyn indgår rapporter, som censorer har udarbejdet inden for de seneste to år inden for forskellige fagområder. Som sådan er de et væsentligt redskab i det eksterne kvalitetstilsyn i de videregående uddannelser. Interview og gennemgang af hjemmesider viser, at der foreligger meget detaljerede beskrivelser og dokumentation af de enkelte processer i det samlede prøve- og tilsynssystem i Storbritannien.

Professor Margaret Place, som har deltaget i evalueringen af det britiske eksamenssystem, og som forsker inden for bedømmelse i de videregående uddannelser, og som selv har omfattende erfaring som eksaminator og som censor, er en af de eksperter, der er blevet interviewet. I nogle henseender vurderer hun, at det britiske censorsystem fungerer godt, nemlig i forhold til faglig udveksling med kolleger og i forhold til eksamensprocesserne som sådan. Når det derimod kommer til at sikre sammenlignelighed og niveauet i de akademiske standarder, fungerer systemet ikke efter hensigten. For det første vurderer professor Place, at de eksisterende akademiske benchmark-standarder for de forskellige fagområder i praksis fungerer som input-standarder, dvs. som grundlag for formulering af mål for uddannelsesudbuddet på institutionsniveau og ikke som output-standarder, dvs. hvad skal de studerende kunne ved afslutningen af studiet. For det andet er de eksisterende akademiske benchmark-standarder ikke entydige. De er åbne for fortolkning, hvad hendes empiriske forskning også har vist, og derfor lægger evalueringen af prøve og eksamenssystemet med censur op til at øge 'assessment literacy' (bedømmelseskompetencer) hos interne eksaminatorer og blandt censorer. De øvrige eksperter peger på de samme begrænsninger i det nuværende system. En anden ekspert påpeger, at på trods af, at aftagere i stigende omfang vægter betydningen af bredere almene kompetencer, så er det nuværende prøve

og- eksamenspraksis med censur i de videregående uddannelser ikke velegnede til at bedømme disse, og det har for eksempel betydning i relationsfag.

4.4. Sikring af de studerendes retssikkerhed

I de forskellige nationale og institutionelle kvalitetsstyringsdokumenter for prøver og eksamener understreges vigtigheden af, at undervisere og studerende er i dialog om bedømmelsesstandarder, så der opbygges en fælles forståelse af, hvad de er og formålet med dem. Alligevel viser den seneste spørgeskemaundersøgelse blandt studerende i forbindelse med den britiske evaluering af tilrettelæggelse af eksamener med brug af censur, at få studerende reelt set er bekendte med disse. En fair proces ville ifølge nogle af eksperterne forlange en dobbelt blind bedømmelse og karaktergivning af alle studerendes opgaver, og der er forskellig praksis mht. dette. I den forstand vurderer eksperterne, at det britiske censorsystem ikke fokuserer så meget på de studerendes 'retssikkerhed' i snæver forstand, men at det snarere handler om fairness i processer. Professor Sue Bloxham, som også har deltaget i evalueringen af det britiske eksamens- og prøvesystem med censur, og som har erfaring også som ekstern kvalitetstilsynsforordnet, peger på nogle andre forhold. Institutionerne har i henhold til kvalitetskodekset formuleret regler for studerendes klager, hvad angår eksamens- og bedømmelsesprocesser. Reglerne giver de studerende mulighed for at klage over processerne, men de studerende har ikke mulighed for at klage over bedømmelse og karaktererne ifølge professor Bloxham. Hun vurderer dog, at dette kommer til at ændre sig. Dels er der fra forskningen så mange beviser for, at bedømmelser sker på en subjektiv basis på trods af benchmark standarderne og kvalitetsprocedurer. Samtidig er det blevet dyrere at studere, så de studerende og deres familier i den forstand i større omfang bliver til konsumenter. Hun vurderer selv, at hvis en studerende eller en studenterorganisation valgte at rejse en principalsag om bedømmelse og karaktergivning i retten, så ville de vinde. I forhold til klager over procedurer, vurderer de interviewede eksperter, at det i praksis sker uhyre sjældent.

Kvalitetskodekset lægger op til, at censorrapporter bliver gjort tilgængelige for studerende. I praksis sker det gennem udvalg såsom Udvalget for Kvalitet og Standarder. Ifølge de interviewede kan censorrapporter være svært tilgængelige for studerende, så den enkelte studerende vil i praksis ikke interessere sig for at se en rapport efter endt eksamen – men de vurderer, at det sker sjældent.

En gennemgang af mulige appelprocedurer for studerende på nogle tilfældigt udvalgte institutioner synes at vise, at appelprocedurer er komplekse og vil kræve assistance. Studerende opfordres typisk til at tage kontakt til formanden for eksamensrådet for at få en eventuel sag diskuteret og bilagt den vej. Hvis de studerende ønsker at indsende en formel klage, tilskyndes de til at tage kontakt til studenterrådet på institutionen. De skal udfylde en særlig formular, og de skal informere institutionens centraladministration, som håndterer klager om kvalitet.^{10,11,12}

¹⁰ Se fx <http://www.uel.ac.uk/ga/studentsarea/appeals/>

¹¹ <http://www.derby.ac.uk/media/derbyacuk/contentassets/documents/academicregulations/academic-appeals.pdf>

¹² Flere personer er kontaktet i den nationale studentersammenslutning af organisationer, men ingen har svaret på henvendelser om interview.

4.5. Omkostningsstrukturer forbundet med censorsystemer eller alternativer

Både analyser og interview viser, at censorer honoreres forskelligt fra institution til institution. I perioden 2006-2009 blev en censor på bachelor niveau betalt et sted mellem £300 to £700 pr år,¹³ og prisudviklingen har ifølge de interviewede været moderat med lidt højere betaling for censorvirke på kandidatniveau. En øget modulering har ført til et større træk på brugen af censorer end tidligere. En større grad af tværfaglighed har samtidig ifølge de interviewede ført til, at det kræver flere ressourcer at forberede sig som censor, og de interviewede vurderer ifølge egne erfaringer, at man som censor ikke bliver kompenseret for den tid, som man bruger som censor, det bliver lagt oven i opgaverne på moderinstitutionen for de flestes vedkommende, samtidig med at betalingen er symbolsk.

Den seneste evaluering af eksamens- og prøveformer i de videregående uddannelser lægger op til, at højne kvaliteten blandt censorer ved at indføre et obligatorisk kursus, som nye censorer skal igennem for at styrke deres 'assessment literacy' (bedømmelseskompetencer), som nævnt ovenfor.

De interviewede eksperter er i høj grad enige om, at censorsystemet i mindre udstrækning opfylder formålet mht. at sikre niveauet i akademiske standarder. Der er en bred enighed om, at de akademiske benchmark-standarder lægger op til en subjektiv tolkning, og at det har konsekvens for tilrettelæggelsen og gennemførelsen af eksamen. Der er enighed om, at det kan være af stor faglig værdi, og at det kan være med til at sikre standarderne, hvis der i større omfang skabes rammer for, at censorer og eksaminatorer diskuterer faglige standarder ud fra faktiske eksempler på bedømmelse af studerendes opgaver. Det vil fordre, at der bliver en obligatorisk komponent, og det vil have ressourceimplikationer. Brugen af faglige fora er en af anbefalingerne fra den nylige evaluering af det britiske eksamenssystem.

Derimod er der ikke enighed om hensigtsmæssigheden i, at 'assessment literacy' formaliseres gennem efteruddannelse af eksaminatorer og censorer. Professor Place ser det som et muligt redskab i udviklingen af et system, som er mere lærende og lægger vægt på videndeling, hvor praksis i dag er, at institutioner typisk hverken ressourc sætter eller har organisatoriske rammer på plads for at udnytte den viden og erfaring, som censorer får om praksis fra andre institutioner.

I et system som lagde større vægt på kontinuerlig videndeling som kvalitetsudviklingsredskab ville der også være en større villighed til at udvikle og formalisere god praksis for bedømmelse baseret på en national faglighed og forståelse af censorrollen. Den nuværende institutionelle praksis omfatter intern træning af censorer mange steder, men i forhold til institutionernes egne fortolkninger af censorrollen. Kritikerne af en efteruddannelse af censorer og eksaminatorer frygter, at det kan blive ekstremt bureaukratisk at få organiseret i praksis og ressourcekrævende uden garanti for, at det vil sikre en større grad af objektivitet og fælles forståelse og tolkning af standarder. De ser snarere gerne, at de samme ressourcer bruges til den mere uformelle form for videndeling og erfaringsudveksling.

¹³The Higher Education Academy, *A handbook for external examining*, 2012

I anbefalingerne foreslås det endvidere, at der etableres et nationalt register af censorer. Også her er der delte meninger. Nogle ser det som en ny bureaukrati- og kontrolmekanisme, som kunne resultere i, at de mest erfarne censorer ikke længere ønsker at medvirke. Andre vurderer, at det kan medvirke til, at institutioner i større udstrækning får censorer fra videregående uddannelsesinstitution, som de ikke er dybt beslægtede med. Det kunne være, at forskningsintensive institutioner vælger censorer fra andre forskningsintensive institutioner, eller at praksisbaserede videreuddannelsesinstitutioner vælger censorer, som har erfaring fra praksisbaserede uddannelser, og at dette kunne være med til at løfte diskussioner både om eksamensprocesser såvel som om faglige standarder.

En af de interviewede eksperter vurderer, at en professionalisering byggende på akkreditering af censorer, som yderligere måske skal gentages med et vist interval vil have så store finansielle implikationer, at han har svært ved at se, at det i praksis kan lade sig gøre uden at det kommer til at øge prisen for de studerende.

Den seneste analyse af eksamener med censur vurderer, at salærer og direkte udgifter i forbindelse med eksamener med censur for nuværende beløber sig til omkr. £26 million årligt.

4.6. Brugen af censur eller alternativer hertil i kvalitetsudvikling

Den seneste evaluering peger på, at for at prøver og eksamener med censur bliver et redskab i kvalitetsudviklingen, så er det nødvendigt at sikre de organisatoriske rammer for den løbende kalibrering af de faglige standarder for et fagområde i form af diskussioner og møder mellem akademiske fagfæller, som tidligere nævnt. Både forskning og evalueringen har vist, at de eksisterende fag benchmark-standarder ikke understøtter en sådan praksis i tilstrækkelig grad. Koblingen mellem censorrapporter og det institutionelle eksterne kvalitetstilsyn er i den sammenhæng snarere udtryk for kvalitetskontrol end kvalitetsudvikling, og der bruges mange unødige ressourcer på det nuværende kvalitetstilsyn, som kunne prioriteres anderledes, vurderer nogle af eksperterne.

5. Udviklingstendenser og debatter

Diskussionerne om den fremtidige kvalitetssikring af de videregående uddannelser har været tæt koblet til diskussionerne om hensigtsmæssigheden af det nuværende censursystem, selv om evalueringen af eksamener og censursystemet ikke direkte har været koblet til udviklingen af det fremtidige kvalitetssikringssystem. Kommissariatet for evalueringen af prøver og eksamener og censursystemet blev udarbejdet af Higher Education Funding Council (HEFCE)¹⁴ i 2014. I januar 2015 publicerede HEFCE for England et diskussionsoplæg om det fremtidige kvalitetssikringssystem af de videregående uddannelser i Storbritannien (Higher Education Funding Council, Department for Employment and Learning, 2015). Det britiske Higher Education Academy (Higher Education Academy, 2014) fik til opdrag at undersøge det britiske censursystem for at belyse udmøntningen af anbefalingerne i den tidligere Finch rapport (Finch, 2011), som var et resultat af kritiske spørgsmål,

¹⁴ HEFCE- the Higher Education Funding Council for England (HEFCE) and supported by the higher education funding bodies for Scotland, Wales and Northern Ireland.

som blev rejst i 2009 af et undersøgelsesudvalg (select committee)¹⁵ i det britiske parlament vedrørende kvaliteten i de videregående uddannelser, specielt hvad angår sammenlignelighed i niveauet af de akademiske standarder på tværs af de videregående uddannelsesinstitutioner (Alderman, 2009). Endvidere havde kommissoriet sit udspring i udviklingstendenser i de videregående uddannelser ikke mindst konsekvenserne af et øget optag i de videregående uddannelser og en øget modulisering, som har øget omkostningerne forbundet med censorsystemet.

I juni 2015 blev resultaterne af evalueringen af det britiske eksamens- og censorsystem publiceret. (Higher Education Academy, 2015) I juni 2015 blev der samtidigt publiceret en rapport som opfølgning på første fase af høringen om det fremtidige kvalitetssikringssystem af de videregående uddannelser i Storbritannien (MRUK research, 2015). I november 2015 blev den samlede rapport om det fremtidige engelske kvalitetssikringssystem publiceret. Rapporten indeholder også anbefalinger om den fremtidige organisering og formål med censorsystemet (HEFCE, 2015).

Det britiske Higher Education Academy publicerede deres rapport om censorsystemet med anbefalinger i juni 2015. (The Higher Education Academy, 2015) (se også 6.1). Rapporten bygger blandt andet på en analyse af nyere rapporter om prøver og eksamener i det britiske videregående uddannelsessystem med brugen af censur. Der er også gennemført mindre analyser af udvalgte internationale erfaringer. Endvidere har evalueringen gennemgået institutionelle kvalitetsstandarder for tilrettelæggelse af prøver og eksamener; institutionsstandarder for udpegning og brug af censorer samt en analyse af institutionelle QAA tilsynsrapporter.

Endeligt er der gennemført en spørgeskemaundersøgelse blandt censorer, senioransatte på uddannelsesinstitutionerne med ansvar for prøver og eksamener og beskikkelse af censorer samt en spørgeskemaundersøgelse blandt studerende og aftagere. Herudover er der gennemført kvalitative interview med censorer, undervisere, som har erfaring med bedømmelse og karaktergivning samt med offentlige og private arbejdsgivere som aftagere af nyuddannede kandidater fra de britiske videregående uddannelsesinstitutioner. I forbindelse med evalueringen blev der afholdt en række regionale fora med interne og eksterne interessenter (Higher Education Funding Council, 2015).

I forhold til anbefalingerne fra den tidligere Finch rapport peger den seneste analyse på, at den tidligere Finch evaluering generelt har haft en positiv effekt på prøve- og eksamenssystemet med censur i forhold til at sikre konsistens i processer på tværs af institutioner. Endvidere peger den seneste evaluering på, at der er fundet en professionalisering mht. klare regler og procedurer for beskikkelse af censorer, og at der er udviklet procedurer for opfølgning på censorrapporter, samt at censorer i højere udstrækning får den rådgivning og støtte, de har brug for.

Analysen konkluderer, at censorsystemet er hensigtsmæssigt indrettet mht. at sikre et eksternt perspektiv på eksamens- og vurderingsprocessen. Endvidere fungerer systemet hensigtsmæssigt i forhold til, at censorer fungerer som 'en kritisk ven', og det har en positiv indvirkning på udvikling af god praksis og udvikling af underviserne. På den anden side konkluderer den afsluttende rapport, at censorsystemet i mindre udstrækning medvirker

¹⁵ Select Committees har til opdrag at monitorere aktiviteter og resultater i ministerier og styrelser i Storbritannien.

til at fastholde og udvikle akademiske standarder på tværs af institutioner inden for samme fagområde. Det samme blev påpeget i den tidligere Finch rapport, som understregede, at der er en indbygget spænding mellem det forhold, at de videregående uddannelsesinstitutioner er ansvarlige for selv at fastsætte standarder og på den anden side aftagernes forventninger om, at et eksamensbevis udstedt fra en videregående uddannelsesinstitution inden for et fagområde er sammenligneligt med et eksamensbevis fra en anden institution inden for samme fagområde, hvad angår det akademiske niveau.

Det seneste evaluering peger på, at censorer langt fra er konsekvente mht. at anvende benchmark-standarder, når de fx vurderer det faglige niveau for en gruppe af studerende på basis af bedømmelserne på deres opgaver. En af årsagerne er ifølge analysen, at censorerne udpeges fra beslægtede institutioner, hvilket kan begrænse deres evne til at vurdere, hvorvidt standarderne på den institution, hvor de er udpeget som censor, rent faktisk er sammenlignelige og på niveau på landsplan.

Endvidere konkluderer rapporten, at der i de senere år er sket en regulering af den algoritme institutionerne anvender til at beregne karaktergennemsnit i flere tilfælde. Det har ført til, at flere studerende afslutter med udmærkelse, og det har ført til diskussioner om 'karakterinflation' i medierne. Denne tendens forstærkes ifølge evalueringen af en todelt brug af censorer, som har vundet indpas med en øget modularisering af uddannelserne. Nogle censorer får alene til opgave at vurdere bedømmelse og niveau i forhold til enkelte fag i uddannelsen, mens andre alene ser på bedømmelse og karaktergivning i forhold til den afsluttende grad uden mulighed for at vurdere det faglige grundlag for tidligere bedømmelser.

Den afsluttende rapport om censorsystemet i Storbritannien når til den konklusion, at censorsystemet i sin nuværende form ikke tilstrækkeligt tilgodeser en bedømmelse af, at de akademiske standarder er sammenlignelige på landsplan.

Spørgeskemaundersøgelsen blandt de studerende viser, at de studerende på den ene side forstår censors rolle, men på den anden side er det uklart for dem, hvordan uddannelsesstandarderne sikres, og hovedparten af de studerende vurderer, at standarder på tværs af institutioner ikke umiddelbart er sammenlignelige.

Eksterne interessenter (baseret på et meget lille sample) har som sådan tillid standarderne i de videregående britiske uddannelser, men vurderer samtidig, at det britiske censorsystem nok spiller en rolle i kvalitetsudvikling, men de forholder sig skeptiske overfor, hvorvidt de faktiske er med til at sikre en fastholdelse af benchmark-standarder.

Endvidere peger den afsluttende rapport på en række mangler i forhold til blandt andet:

- Uafklarede aftaler mellem moderinstitutionen og den institution, hvor en ansat bliver beskikket som censor i forhold til den faktiske tid, som hvervet som censor typisk kræver
- Vejledning og rolleklarhed i forhold til studerendes eventuelle interaktion med censorer
- Vejledning af censorer mht. at bringe alvorlige brist videre til institutionsledelsen.

En af hovedkonklusionerne i rapporten om det britiske eksamens- og prøvesystem er, at censorer i højere grad ser sig selv som en garant for processerne vedrørende eksamen

og bedømmelse og som en 'kritisk ven' i den løbende udvikling og videndeling om videregående uddannelse inden for deres fagområde. Derimod ser de i langt mindre udstrækning sig selv som garant for niveauet i akademiske standarder i forhold til interne og eksterne interessenter – herunder arbejdsgiverne. Inden for uddannelsesområder, som fører til en grad inden for en reguleret profession, er der en øget tendens til at betragte censorsystemet som en garant for at sikre akademiske minimumsstandarder. De gennemførte interview understøtter i en stor udstrækning disse konklusioner.

Under høringen, som blev opført som opfølgning på publiceringen af evalueringsrapporten af prøve og eksamenssystemet med censur, rejste kritik fra mange af de videregående uddannelsesinstitutioner, som ser forslaget om en professionalisering af censorrollen gennem efteruddannelse og akkreditering som en unødigt bureaukratisering, hvor de er mere positive overfor at understøtte, at censorer i større omfang får mulighed for at mødes med fagfæller for at opnå en større fælles forståelse af akademiske standarder som grundlag for bedømmelse. Ligeledes er der flere, der er kritiske over for et nationalt register, da de er bange for, at det er første skridt til en central styring af censorordningen. Nogle påpeger, at hvis man formaliserer censorordningen yderligere, så risikerer man, for det første at øge omkostningerne ved censorsystemet, og at mange censorer ikke længere ønsker at virke som censorer. Et andet kritikpunkt er, at censor skal være en garant for, at studerende bedømmes ud fra sammenlignelige standarder på landsplan. Kritikerne hævder imidlertid, at det er en illusion, fordi curriculum inden for et specifikt fagområde kan være så forskelligt, at det i praksis kan være overordentligt vanskeligt for en censor at vurdere, hvorvidt institutionen de facto lever op til benchmark-standarder, og ydermere, at benchmark-standarderne ikke er entydige, hvilket deltagerne i evalueringen også peger på.

Til gengæld er studerende og aftagere positive over for tankerne om en øget professionalisering af censorordningen.

Flere kritikere peger på, at censorer i udstrakt grad er blevet garant for procedurer i forbindelse med prøver og eksamener med censur snarere end selve substansen i bedømmelsesprocessen, dvs. outputtet af de akademiske standarder som kriterier for bedømmelsen af de studerendes arbejde. Kritikken bygger blandt andet på resultaterne af et empirisk baseret forskningsprojekt (Bloxham & Price, 2015), som illustrerer, at uagtet bedømmeskriterier baseret på fagstandarder, 'blind bedømmelse' og institutionernes egne guidelines er der en stor forskel i praksis, når censorer skal vurdere processer og resultater i bedømmelse ved prøver og eksamener. (Bloxham & Price, 2013) Det har også rejst kritik, at anbefalingerne lægger op til, at censorer får en øget formel kompetence. Endvidere omhandler kritikken, at institutionernes bestyrelser ifølge forslagene vil komme til at spille en øget formel rolle i forhold til opfølgningen på censorrapportering, hvis man vælger at indføre et mere let eksternt kvalitetstilsyn af de institutioner, som klarer sig godt, og uden at institutionernes bestyrelser nødvendigvis har de reelle kompetencer til at vurdere censorrapporterne og opfølgningen af disse.¹⁶ Omvendt er der fra mange institutioner positivt kvitteret for at ændre nuværende praksis, hvad angår kvalitetstilsyn.

¹⁶ Interview samt Times Higher Education November 30.

6. Interessenternes vurdering af prøve- og eksamenssystemet

Det følgende afsnit opsummerer anbefalinger til den fremadrettede indretning af det britiske eksamens- og prøvesystem med censur i koblingen til anbefalingerne vedr. det fremadrettede kvalitetssikringssystem i de videregående uddannelser og med særlig fokus på prøver og eksamener og censurs rolle som garant for konsistens og kvalitet i processer og fastholdelse af akademiske standarder.

6.1. Forslag til tiltag og baggrund for disse

- De to rapporter peger på flere forhold, som gør det nødvendigt at revidere det britiske prøve- og eksamenssystem i koblingen til den eksterne kvalitetssikring. Rapporterne peger blandt andet på barrierer i det nuværende system såsom:
- Øget udbud af uddannelser på tværs af mere end en institution kombineret med et øget antal tværfaglige studier
- Væksten i antallet af studerende, som kan gøre det vanskeligt at udpege et tilstrækkeligt antal censorer, som kan leve op til de definerede standarder i kapitel B7 i Kvalitetskodekset
- Øget pres på systemet som følge af en øget modulering af de videregående uddannelser
- Utilstrækkelig tid afsat til opgaverne som censor
- Utilstrækkelig muligheder for også at prioritere, at akademiske standarder bliver holdt
- Øget diversitet blandt studerende

Endvidere peger nogle af de interviewede eksperter på, at de videregående uddannelsesinstitutioner har vidt forskellige formål og virke. Med det nuværende censorsystem, hvor institutionerne selv står for at udpege censorer, er der en tilbøjelighed til, som tidligere nævnt, at beskikke censorer, som kommer fra en beslægtet institutionstype. Risikoen er bl.a. som følge af en øget benchmark af de videregående uddannelsesinstitutioner, at de videregående uddannelser er blevet 'masseuddannelser', at et eksamensbevis fra en videregående uddannelsesinstitution vil blive tillagt forskellig værdi i arbejdsmarkedet afhængigt af, hvor den studerende har opnået sit bevis. Ifølge nogle af de interviewede eksperter, er det i høj grad tilfældet i dag.

6.2. Anbefalinger på baggrund af evalueringen:

- Rapporten om det britiske prøve- og eksamenssystem med censur anbefaler at:
- Censorer med jævne mellemrum bør deltage i faglige fora med det formål at diskutere og nå frem til en fælles forståelse af de akademiske standarder inden for deres fagområde med akademiske fagfæller og under hensyntagen til akademiske standarder såvel som professionsstandarder inden for regulerede erhverv
- Gennemsigtighed og konsistens i bedømmelser foreslås styrket gennem udvikling af 'assessment literacy'- bedømmelseskompetencer og gennem at styrke at undervisere, som skal bedømme de studerende. Endvidere foreslås, at censorernes bedømmelseskompetencer skal styrkes gennem organisatoriske rammer for uformelle møder blandt censorer og eksaminatorer med henblik på at diskutere og

sammenligne praksis for bedømmelse baseret på studerendes opgaver og bedømmelsen af disse.

- En øget professionalisering af rollen som censor gennem nationalt fastlagt curriculum for 'assessment literacy' (bedømmelseskompetencer) med en afsluttende prøve, som skal føre til akkreditering som censor og med henblik på også at styrke rolleforståelse.
- Udarbejdelse af en 'code of practice' ud over de eksisterende guidelines for kvalitetskodeks samt evt. etablering af en form for 'peer tilsyn' i udmøntningen af rollen som censor.
- Et uafhængigt nationalt organ, som skal have til opdrag at udpege censorer med henblik på at sikre større videndeling og udvikling af praksis mellem institutioner med forskellige formål.
- Det anbefales at forbedre rammerne for censorerne i form af løn og arbejdsvilkår - herunder ressourcesætning/kompensation i moderinstitutionen.
- Der bør sættes fokus på fælles standarder mht. roller, opgaver og formel kompetence som censor, idet evalueringen har vist, at der er forskelle mellem institutionerne i form af aflønning, ressourcesætning og den kompetence, som censorer tillægges.
- Endvidere har studerende tidligere peget på det u hensigtsmæssige i, at censorer aflønnes forskelligt fra institution til institution for samme typer af opgaver, idet de vurderer, det kan have en negativ indflydelse på deres motivation.
- Evalueringen har vist, at der er forskelle i praksis mht., hvordan karaktergennemsnittet beregnes, hvad angår den underliggende algoritme, der er anvendt, og det har betydning for antallet af 'honours kandidater' (dvs. kandidater, der består med udmærkelse). På den baggrund foreslås det, at der skal gennemføres en evaluering af grundlaget for karaktergivning.

Evalueringsrapporten om det engelske prøve og eksamenssystem med censur konkluderer, at de foreslåede anbefalinger vil have økonomiske konsekvenser, som ikke kan tilgodeses inden for de nuværende finansielle rammer. Rapporten indikerer, at de øgede omkostninger til forbedringer af censorsystemet kunne afbalanceres ved at lempe på det nuværende eksterne institutionelle kvalitetstilsynssystem, således at de institutioner, som udviser gode resultater underlægges et lettere tilsyn baseret på fx censorrapporter og statistik med resultater i forhold til et antal parametre og tilsynet koncentrerer om nye institutioner og institutioner med problemer.

Den afsluttende rapport på det samlede eftersyn af kvalitetssikring i det engelske videregående uddannelsessystem foreslår at reducere de nuværende eksterne kvalitetstilsyn gennemført af QAA hver sjette år, til fordel for at de videregående uddannelsesinstitutioner monitoreres hvert femte år baseret på forhold som de studerendes karakterer, tilfredshed, frafald og beskæftigelse. Rapporten indeholder også forslag om et fælles nationalt register for censorer, som en enhed uden for de enkelte videregående uddannelsesinstitutioner skal få ansvar for. Dette organ vil samtidig få ansvar for efteruddannelse af censorer.

Ligeledes foreslås det, at der kunne opnås besparelser ved, at censorer går mere i dybden med et mindre udvalg af bedømte opgaver, samt at der er længere intervaller mellem brugen af censorer ved uddannelser, som har demonstreret høje standarder. Endelig foreslås der en øget brug af teknologi ved eksamener og bedømmelse af opgaver.

Konklusionerne på den seneste evaluering af eksamens- og censorsystemet er, at det bevares men i en forbedret udgave i form af en professionalisering af censorordningen både igennem akkreditering og løbende faglig opdatering efter dette, såvel som igennem en øget brug af faglige fora. En af de eksperter som har deltaget i evalueringen af prøve og eksamenssystemet med censur vurderer i forhold til universitetskritikken, at der er flere forhold, der skal ændres, hvis der skal ske en udvikling i det samlede system, som også indgår som forslag i den afsluttende rapport. For det første skal det gøres mere attraktivt at være censor. Det kan ske gennem en bedre aflønning og en ensartet aflønning for opgaver af samme art på tværs af institutionerne. Endvidere bør det også have betydning i forhold til karriere og udviklingsmuligheder, at en medarbejder er blevet udpeget som censor. Institutionerne bør også i større omfang udnytte, at de har medarbejdere som fungerer som censorer, som grundlag for udvikling af akademiske standarder såvel som praksis og kvalitetssystemer i forbindelse med prøver og eksamener og i forhold til at udvikle bedømmelseskompetencer som en institutionel kompetence. Endvidere bør censorsystemet i høj grad været båret af et fælles institutionelt ansvar. I praksis kunne det for eksempel betyde, at hvis en institution i løbet af et år har brug for fx 200 censorer, så skal de tilsvarende stille 200 censorer til rådighed for andre institutioner.

For nuværende er det usikkert i hvilket omfang, og hvordan anbefalingerne vil blive implementeret. Den interviewede ekspert fra HEFC vurderer, at det vil blive klarlagt i løbet af foråret med henblik på implementering af de forslag, der vedtages i løbet af 2016-2017.

6.3. Debatter som opfølgning på anbefalinger

Som nævnt har høringen som opfølgningen på evalueringsrapporten rejst en del kritik.¹⁷ For at sætte det i en kontekst, viser spørgeskemaundersøgelsen som er gennemført som en del af evalueringen, at 40% af de videregående uddannelsesinstitutioner, som svarede på spørgeskemaundersøgelsen, er uenige eller meget uenige i forslaget om at introducere en britisk (akkreditering) for censorer baseret på en eksamen. De er også uenige mht. forslaget om at skabe et nationalt register af censorer. Derimod har forslaget fået opbakning blandt 90 % af de studenter organisationer, som har deltaget i undersøgelsen samt af 83% af de professionelle organisationer som har deltaget. Ifølge Higher Education Funding Council for England er indvendingerne snarere af praktisk karakter, end de er et udtryk for en principiel uenighed. Argumenterne drejer sig dels om den institutionelle autonomi samt bekymring for, at det vil føre til øgede administrative byrder for institutionerne.

Andre institutionsrepræsentanter har ytret bekymring om, at et nationalt register kunne danne grundlaget for et nationalt inspektorat, som let vil medføre, at de bedste akademikere ikke længere ønsker at være censor. Endvidere har flere af institutionerne ytret bekymring om konsekvenserne af, at institutionernes styrende organer får et øget ansvar som garant for akademiske standarder, idet bestyrelsesmedlemmer på de videregående uddannelser mange gange er blevet udpeget baseret på deres ekspertise inden for andre områder end videregående uddannelse.

¹⁷ Universities oppose external examining reforms. Times Higher education 30th November 2015. <https://www.timeshighereducation.com/news/universities-oppose-external-examining-reforms>

Det forventes, at den britiske regering i 2016 vil lancere det foreslåede 'teacher excellence framework' (høj kvalitet i undervisningen), som skal være medvirkende til at understøtte kvalitetsudviklingen i de videregående uddannelser blandt andet på baggrund af de studendes vurdering¹⁸ (Department for Business Innovation & Skills, 2015). Oplægget er blandt andet baseret på, at 20% af kandidater med en videregående uddannelse 3½ år efter afsluttet uddannelse fortsat er underbeskæftigede forstået, som at de ikke har et job, som kræver en videregående uddannelse (ibid), samtidig med fortsatte rapporter om arbejdsgivere, som ikke har været i stand til at rekruttere kandidater med det rigtige miks af kvalifikationer. Over tid vil der blive udviklet indikatorer, som tilsammen måler undervisningskvalitet, undervisningsmiljøet og resultater, og institutionerne vil ifølge forslaget have finansielle incitamenter til at forbedre deres TEF (teaching excellence framework) score.

7. Konklusioner

Det er en stor spredning i de britiske videregående uddannelsesinstitutioners formål, virke og historie. Samtidig er der sket en markant øgning i optaget til de videregående uddannelser i Storbritannien (massification of higher education), og de studendes betaling for at studere er steget markant. Samlet set har det ført til en øget fokus på og debat om udkommet af uddannelse målt i beskæftigelse og løndannelse (Brown, et al., 2012).

Data viser, at der selv inden for såkaldt sikre fagområder som STEM (Science, Technology, Engineering & Math) (Shapiro, et al., 2016) er en tendens til underbeskæftigelse målt som, at man som ny kandidat ikke får et job, som modsvarer ens kvalifikationer, hvad angår jobindhold, og de kompetencer, der fordres for at klare jobbet. Det øgede optag samt den øgede benchmarking af de videregående uddannelsesinstitutioner har medvirket til en voksende debat om rangeringen og værdien af en universitetsgrad, afhængig af, hvor en kandidat har sin grad fra. Yderligere har evalueringen af prøve og eksamenssystemet peget på, at der er sket en inflation i karaktergennemsnittet baseret på ændringer i den underliggende algoritme, der anvendes. Dette kan være med til at stille spørgsmål ved legitimiteten af eksamensbeviser fra de videregående uddannelsesinstitutioner i Storbritannien, som en af eksperterne understreger, selv om evalueringen af det britiske prøve- og eksamenssystem ikke direkte nævner eksempler på, at det pt. er tilfældet.

Det er på den baggrund, at der fokuseres så meget på selve censorrollen og de formelle og reelle kompetencer hertil. Formelt set og i henhold til det nationale kvalitetskodeks har censorer til opgave at sikre, at de akademiske standarder er sammenlignelige på tværs af institutioner foruden at de også skal sikre de studerende en fair behandling og sikre transparens og sammenlignelighed i processerne i henhold til institutioners kvalitetsstyringsprincipper og retningslinjer. Både praksis og empirisk forskning har vist, at dette ikke er tilfældet, og ydermere viser interview med censorer, at de ikke selv synes at vægte den rolle. Væksten i de videregående uddannelser kan samtidig være med til, at censorer i stadig mindre omfang får en bred indsigt i, hvad der faktisk er det akademiske niveau på landsplan.

Det er på den baggrund, at det bliver centralt, at det engelske prøve- og eksamenssystem og censorordningen får et løft for at øge 'assessment literacy' (bedømmelseskompetencer),

¹⁸ <http://www.theguardian.com/education/2015/nov/02/teaching-excellence-framework-university-tef-student-data-higher-education>

da det ellers på sigt også kan få konsekvenser for legitimiteten af en universitetsgrad, som i så fald i højere grad vil bero på, hvor en nyuddannet har sit eksamensbevis fra, som allerede er en tendens, understreger en af eksperterne.

Både praksis og forskning har vist, at de akademiske benchmark-standarder ikke fungerer efter hensigten i forhold til at sikre sammenlignelighed i output af uddannelser inden for samme fagområde. Især en af de interviewede eksperter vurderer, at hvis sammenlignelighed skal fastholdes i ultimativ forstand, så vil det kræve brug af multi-choice eksamener med de begrænsninger, der ligger i sådanne bedømmelsesformer.

Der er en bred enighed om, at muligheden for at mødes uformelt såvel som formelt i faglige fora med det formål at diskutere og sammenligne bedømmelsespraksis på baggrund af konkrete opgaver vil have en positiv indvirkning på en øget fælles forståelse af, hvad der konstituerer fagligt niveau inden for et givet fagområde. Dette bliver stadig vigtigere, fordi optaget til de videregående uddannelsesinstitutioner er øget så markant over de senere år. Til gengæld er der som nævnt uenighed om det formålstjenelige i en fælles uddannelse af censorer og et fælles register for censorer.

Analysen af det britiske prøve- og eksamenssystem rejser i den forstand nogle spørgsmål, som også i et vist omfang er relevante i en dansk kontekst, hvor optaget også er øget markant og dermed også antallet af censorer, der årligt er brug for, og hvad det er for bedømmelseskompetencer, de i praksis har. Erfaringer fra en række analyser Teknologisk Institut har gennemført peger på, at der i arbejdsmarkedet er en vis tendens til blandt nyuddannede akademikere at skelne til, hvor en kandidat har læst, som udtryk for, hvad de faktisk kan, og hvad man som arbejdsgiver kan forvente. Endvidere rejser de britiske forskningsresultater, som er refereret i undersøgelsen også en række spørgsmål med hensyn til censorers bedømmelseskompetencer, hvad enten de kommer fra uddannelsessystemet eller far aftager systemet og på trods af, at bedømmelsespraksis i Storbritannien er forskellig fra praksis i Danmark

8. Kilder

Alderman, G., 2009. Defining and measuring academic standards- a British perspective. *Higher education management and Policy*, 21(3), pp. 1-14.

Bloxham, S. & Price, M., 2013. External examining: fit for purpose,. *Studies in Higher Education*.

Bloxham, S. & Price, M., 2015. External Examining- fit for purpose. *Studies in Higher Education*, 40(Issues 2), pp. 195-211.

Brown, P., Lauder, H. & Ashton, D., 2012. *The Global Auction, Broken promises of Education, Jobs and Income*, s.l.: Oxford Publishing.

Department for Business Innovation & Skills, 2015. *Fulfilling our potential- Teaching excellence, social mobility and student choice*, London https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/474227/BIS-15-623-fulfilling-our-potential-teaching-excellence-social-mobility-and-student-choice.pdf: Department for Business Innovation & skills.

Finch, J., 2011. *review of external examing arrangements in universities and colleges in the UK*, <http://www.universitiesuk.ac.uk/highereducation/Documents/2011/ReviewOfExternalExaminingArrangements.pdf>: Universities UK.

HEFCE, 2015. *Future Approaches to quality assessment in England, Wales and Northern Ireland- Analysis of responses to consultation*, s.l.: HEFCE.

Higher Education Academy, 2014. *Review of external examining arrangements- briefing document*, London https://www.heacademy.ac.uk/sites/default/files/projects/briefing_document.pdf: The Higher Education Academy.

Higher Education Academy, 2015. *A Review of external examining systems across the UK*, London http://www.hefce.ac.uk/media/HEFCE,2014/Content/Pubs/Independentresearch/2015/Review,of,external,examining,arrangements/2015_externalexam.pdf: Higher Education funding Council.

Higher education Funding Council, Department for Employment and Learning, 2015. *The Future of Quality Assessment in Higher Education-Discussion Document*, London <http://www.hefce.ac.uk/pubs/rereports/Year/2015/futuregainhe/Title,104313,en.html>: HEFCE.

Higher Education Funding Council, 2015. *Future Approaches to quality Assessment in England, Wales and Northern Ireland*, http://www.hefce.ac.uk/media/HEFCE,2014/Content/Pubs/2015/201511/2015_11_.pdf: Higher Education funding Council.

MRUK research, 2015. *The Future of Quality Assessment in Higher Education*, <http://www.hefce.ac.uk/pubs/rereports/Year/2015/futuregainhe/Title,104313,en.html>: HEFCE.

Napier University, 2014. *An integrative approach to enhancing our practice-assessment handbook*, http://staff.napier.ac.uk/services/vice-principal-academic/academic/LTA/Lists/Resources/Attachments/31/AssessmentHandbook_Dec_2014.pdf: naiper University.

QQA, 2013. *Chapter B7 External Examining*, London: QQA.

Quality Assurance Agency for Higher Education, UK, 2013. *The Uk Quality Code for Higher Education*, London- <http://www.qaa.ac.uk/assuring-standards-and-quality/the-quality-code>: Quality Assurance Agency for Higher Education- UK.

QAA, 2011. *QAA's Concern Scheme- guidance for External examiners*, s.l.: QAA.

Shapiro, H., Østergaard, S. & Hougaard, K. F., 2016. *Does Europe Need more STEM graduates*, In press: European Commission- DG Education.

The Higher Education Academy, 2012. *A handbook for external examining*, https://www.heacademy.ac.uk/sites/default/files/downloads/HE_Academy_External_Examiners_Handbook_2012.pdf: The Higher Education Academy.

The Higher Education Academy, 2015. *A review of external examining arrangements across the UK*, http://dera.ioe.ac.uk/23541/1/2015_externalexam.pdf: The Higher education Academy.

The National Committee of Inquiry into Higher Education, 1997. *The Dearing Report- Higher Education in the Learning Society*, London- <http://www.educationengland.org.uk/documents/dearing1997/dearing1997.html>: Her Majesty's Stationary Office.

Universities UK, 2015. *Future approaches to quality assessment in England, Wales and Northern Ireland, response to the consultation by the national funding council*, London- <http://www.universitiesuk.ac.uk/highereducation/Documents/2015/QAConsultationResponse.pdf>: Universities UK.

Universities UK (2011) Review of External examiner arrangements in universities and colleges in the UK: Final Report and Recommendations. London: Universities UK. Universities UK,

QAA (2011) UK Quality Code for Higher Education, Part B: Assuring and enhancing academic quality, Chapter B7: External Examining. Gloucester: Quality Assurance Agency.

QAA (2013) External examiners understanding of academic standards <http://www.qaa.ac.uk/en/Publications/Documents/External-Examiners-Report.pdf>

Annex :Interviewpersoner

- Distinguished professor Philip Brown, sociologi- har erfaringer som underviser, eksaminator og censor. Forsker i globale kompetencesystemer- og effekterne af globalisering og digitalisering. Er rådgiver til Singapore regeringen mht udviklingen af deres videregående uddannelsessystem. Hovedforfatter til Bogen The Global Auction- Broken promises of education, jobs and incomes. Oxford University Press.
- Professor Sue Bloxham. Emeritus Professor of Academic Practice | University of Cumbria. Har medvirket i gennemførelsen af den seneste evaluering af det britiske prøve- og eksamenssystem med censur. Har omfattende erfaring som ekstern censor på alle uddannelsesniveauer (mere end 30 år) og er endvidere brugt som ekspert i eksterne kvalitetstilsyn, som tilforordnet af QAA. Er også forsker i assessment og assessment literacy.
- Professor Margarat Price. Professor of Teaching and Learning. Oxford Brookes University. National teaching fellow. Har medvirket i gennemførelsen af den seneste evaluering af det britiske prøve- og eksamenssystem med censur. Har stor erfaring som underviser, eksaminator og censor. I sin forskning har hun beskæftiget sig meget med assessment literacy- herunder den manglende betydning de national benchmark standarder tilsyneladende har i forhold til at sikre sammenlignelighed i bedømmelse af akademiske standarder i Storbritannien som helhed.
- Tish Bourke, Videregående Uddannelsesrådgiver i regulering af de videregående uddannelser i HEFCE, som står bag evalueringen af det engelske eksamens- og prøvesystem med censur-
- Professor Michael J. Blakemore, Durham Universitetet. Geograf- mange års erfaring som underviser og censor. Har beskæftiget sig indgående med kvalitetssikringssystemer i de videregående uddannelser, og er ofte brugt af EU kommissionen som ekspert inden for dette område.

Vedr. interview af eksperter. Vi har forsøgt ad talrige veje at interviewe en studerende i sammenslutningen af organisationer for studerende i de videregående uddannelser). Har ikke hørt fra dem på trods af mails og telefonbeskeder. Hvis de vender tilbage inden for tidsrammen- vil jeg interviewe dem.